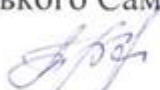

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини,
фізичного виховання і здоров'я

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан III медичного
факультету,
доцент Шишкін М.А.
« 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МАНУАЛЬНІ МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ,
ЕРГОТЕРАПІЇ**

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Ради факультету Студентського Самоврядування Протокол № 03-1/09 від «18» 09. 2020 р.	РОЗГЛЯНУТО на засіданні Вченої ради факультету Протокол № 1 Від «16» 09. 2020 р.
---	--

1. Загальна інформація про викладача

Дорошенко Е.Ю доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, завідувач курсом «Фізичного виховання і здоров'я» Запорізького державного медичного університету;
e-mail: doroe@ukr.net

Олійник Михайло Олександрович, старший викладач кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я Запорізького державного медичного університету
e-mail: oleynikmikel.1991@ukr.net

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії».

Код навчальної дисципліни: ОК 26.

Кількість кредитів з дисципліни: 3 кредити ECTS, 90 годин (лекцій – 12; практичних – 32; СРС – 46).

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Семестр: 5

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити (перелік дисциплін, вивчення яких має передувати дисципліні «Мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії»): «Нормальна анатомія людини», «Нормальна фізіологія людини», «Основи здорового способу життя», «Фізичне виховання», «Теорія і методика фізичного виховання», «Методика та техніка класичного масажу».

Постреквізити (перелік дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні дисципліни «Мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії»): «Оздоровчо-рекреаційна рухова активність», «Гідротерапія», «Лікувальний масаж», «Травматологія та ортопедія», .

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Фахівець з фізичної терапії, ерготерапії повинен знати методики впливу на біологічно активні (акупунктурні) точки, набути навичок щодо сучасних методик мануальних методів відновного лікування. Головне завдання навчальної дисципліни «Мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії» - це

здобуття студентами загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, формування системи професійних знань, методичних вмій, навичок і комунікацій для більш швидкого відновлення здоров'я, працездатності та якості життя людей після захворювань, травм чи ушкоджень шляхом застосування мануальних методів фізичної реабілітації.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни.

- **інтегральні компетентності:** здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями рухової функції органів та систем, насамперед, опорно-рухового апарату, нервової та кардіореспіраторної систем із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних наук, фізичної культури в умовах комплексності та невизначеності.
- **загальні компетентності:** здатність до аналізу та синтезу; здатність дотримуватись етичних та юридичних норм, які стосуються галузей охорони здоров'я, фізичної культури, освіти та соціального захисту; здатність визнавати принципи наставництва, співпрацювати в команді з іншими фахівцями та робити свій внесок у командну роботу; здатність застосовувати методи ефективного спілкування; здатність застосовувати принципи організаційного управління; здатність відповідати за результати професійної діяльності.
- **спеціальні (фахові або предметні) компетентності:** здатність пояснювати потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я; здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції; здатність розуміти та пояснювати патологічні процеси, які піддаються корекції заходами фізичної реабілітації; здатність розуміти та пояснювати медичні, педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної реабілітації; здатність провадити безпечну практичну діяльність для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця; здатність збирати анамнез, виконувати реабілітаційне обстеження, тестування, огляд та документувати їх результати; здатність аналізувати, вибирати і трактувати отриману інформацію; здатність забезпечувати відповідність реабілітаційних заходів функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта; здатність допомагати пацієнту/клієнту розуміти власні потреби, обговорювати та формулювати цілі, пояснювати програму фізичної реабілітації; здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати; здатність ефективно реалізовувати програму фізичної реабілітації; здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов; здатність провадити професійну діяльність відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій населення України; здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці ускладнень, захворювань, травм та неповносправності, здоровому способу життя; здатність шукати шляхи постійного покращення якості реабілітаційних

послуг.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії» – є здобуття студентами загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, формування системи професійних знань, методичних вмінь, навичок і комунікацій для більш швидкого відновлення здоров'я, працездатності та якості життя людей після захворювань, травм чи ушкоджень шляхом застосування мануальних методів фізичної терапії, ерготерапії.

Мета впливає із цілей Стандарту підготовки випускників вищого медичного навчального закладу та визначається змістом тих системних знань та умінь, котрими повинен оволодіти бакалавр з фізичної терапії, ерготерапії. Знання, які студенти отримують із навчальної дисципліни, є базовими для блоку дисциплін, що забезпечують природничо-наукову та професійно-практичну підготовку у подальшому.

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

Основні завдання вивчення дисципліни «Мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії»:

- сформувати у студентів загальне уявлення про сучасні мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії;
- ознайомити студентів з поняттям біологічно активної (акупунктурної) точки;
- дати інформацію про класифікацію засобів мануальних методів відновного лікування;
- дати інформацію про показання та протипоказання до мануальних методів фізичної терапії, ерготерапії;
- ознайомити студентів з механізмом дії та методиками акупунктури та акупресури;
- навчити студентів самостійно виконувати прийоми акупунктури;
- ознайомити студентів з механізмом дії та методиками термопунктури, криопунктури;
- ознайомити студентів з механізмом дії та методиками магнітопунктури, лазеропунктури та ультрафонопунктури;
- ознайомити студентів з механізмом дії та методиками фотопунктури, гірудотерапії та апітерапії;
- навчити студентів самостійно складати схему та обирати мануальні методи в залежності від загального стану хворого, соматичного стану, віку, показань та протипоказань при захворюваннях серцево-судинної системи, дихальної системи, нервової системи, травм та захворювань опорно-рухового апарату;
- навчити студентів самостійно складати схему та обирати мануальні методи у спортсменів;
- навчити студентів оцінювати ефективність застосування мануальних методів в процесі фізичної терапії, ерготерапії.

5.4 Зміст навчальної дисципліни:

Програма навчальної дисципліни «Мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії» складається з одного змістового модуля, який складається з лекцій – 12 год.; практичних – 32 год.; СРС – 46 год.

Змістовий модуль 1. Мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії:

Сучасний погляд на мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії.

Актуальні методики рефлексотерапії.

Сучасні методики термопунктури.

Принципи магнітопунктури, лазеропунктури, ультрафонопунктури.

Альтернативні методики мануальної терапії у фізичної терапії, ерготерапії.

Формування програми реабілітації у пацієнтів з захворюваннями внутрішніх органів та опорно-рухового апарату.

Формування програми реабілітації у осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

Підсумкове заняття з дисципліни «Мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії».

5.5 План вивчення навчальної дисципліни:

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
1	Тема 1. Сучасний погляд на мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії.	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС – 6,5 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та розроблених методичних рекомендаціях.
2	Тема 2. Актуальні методики рефлексотерапії.	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС – 6,5 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та розроблених методичних рекомендаціях. Опрацювання практичних навичок.
3	Тема 3. Сучасні методики термопунктури.	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС – 6,5 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та розроблених методичних рекомендаціях. Опрацювання практичних навичок.
4	Тема 4. Принципи магнітопунктури, лазеропунктури, ультрафонопунктури.	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС – 6,5 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та розроблених методичних рекомендаціях. Опрацювання практичних навичок.
5	Тема 5. Альтернативні методики мануальної терапії у фізичної терапії,	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС – 7 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та розроблених методичних рекомендаціях.

	ерготерапії.		Опрацювання практичних навичок.
6	Тема 6. Формування програми реабілітації у пацієнтів з захворюваннями внутрішніх органів та опорно-рухового апарату.	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС – 6,5 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та розроблених методичних рекомендаціях. Опрацювання практичних навичок.
7	Тема 7. Формування програми реабілітації у осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.	ПЗ - 4 год.; СРС – 6,5 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та розроблених методичних рекомендаціях. Опрацювання практичних навичок.
8	Тема 8. Підсумкове заняття з дисципліни «Мануальні методи фізичної терапії, ерготерапії».	ПЗ - 4 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри та розроблених методичних рекомендаціях.

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва тем	Кількість годин
1	Історичні аспекти виникнення мануальних методів на Сході	6,5
2	Аурикулотерапія: поняття, показання та протипоказання, акупунктурні точки, методики акупресури та акупунктури при аурикулотерапії	6,5
3	Застосування мануальних методів в комплексному лікуванні при травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату	6,5
4	Обґрунтування застосування мануальних методів в комплексному лікуванні серцево-судинної системи.	6,5
5	Застосування мануальних методів в комплексному лікуванні при захворюваннях та порушеннях нервової системи.	6,5
6	Застосування мануальних методів в комплексному відновному лікуванні спортсменів	6,5
7	Обґрунтування вибору методик гірудотерапії та апітерапії в відновному лікуванні в клініці внутрішніх хвороб	7
Разом		46

Консультативна допомога: щоденно за необхідністю (1-2 год.)

Контрольні заходи: самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час відповідного практичного заняття.

7. Список основної та додаткової літератури

7.1 Основна література

1. Використання природних лікувальних факторів в фізичній реабілітації / Н.Г.Волох, О.О.Черепок // Навчальний посібник. ЗДМУ, 2016. -133 с.

2. Епифанов В.А. Основы реабилитации / В.А. Епифанов. - ГЭОТАР-Медиа, 2015. – 416 с.
3. Михалюк Є.Л., Черепок О.О., Ткаліч І.В. Фізична реабілітація при захворюваннях хребта: навч. посіб. Запоріжжя: ЗДМУ; 2016. 90 с.
4. Набойченко В. Н. Мануальная терапия для всех / В. Н. Набойченко, А. В. Федосенко. - К. : Ника-Центр, 2012. - 302 с. - Библиогр.: с. 294-299
5. Основы реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : Підручник/ [Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчук, Д.В.Вакуленко та ін.]; За заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В.Клапчука. Тернопіль: ТДМУ, 2018. — 372 с
6. Свінціцький А. С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини : навч. посіб. / А. С. Свінціцький. — К. : Медицина, 2019. — 1008 с.
7. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В.М.Сокрута. — Краматорськ: Каштан, 2019. — 480 с.
8. Хан М. Физическая и реабилитационная медицина в педиатрии / М. Хан, А. Разумов, Н. Корчажжина, И. Погонченкова. – ГЭОТАР-Медиа, 2015. – 408 с.
9. Яровий В.К. «Клінічна мануальна медицина». — Вінниця: Нова книга, 2008. — 320 с.
10. Яровой В.К. Учебник мануальной медицины / В.К. Яровой, В.В. Яровой. – Либроком, 2019. – 350 с.

7.2 Додаткова

1. Бирюков А.А. Мануальная коррекция вертеброгенного остеохондроза / А.А. Бирюков, В.А. Савченко. – Физическая культура, 2011. – 198 с.
2. Основы реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук Г. В. Прилуцька, Д. В. Вакуленко та ін.]. – Тернопіль: ТДМУ, Урмедкнига, 2018. –370 с.
3. Основы физической реабилитации / Е.Н. Миронова. – Litres, 2018. – 385 с.
4. Хорошева Т.А. Физическая реабилитация / Т.А. Хорошева, Т.П. Епихина – Тольятти, 2010. – 222 с.

7.3 Інформаційні ресурси

1. Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.М. Горького.
URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kompleksnoe-primeneniye-lechebnogo-massazha-manualnoy-terapii-i-psihokorreksii-v-reabilitatsii-bolnyh-na-osteohondroz-poyasnichnogo>
2. <https://medgarant.net.ua/rehabilitation.pdf>
3. <https://www.yakaboo.ua/lechenie-pijavkami-girudoterapija.html>

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1 Види контролю:

- поточний;
- підсумковий.

8.2 Форми контролю:

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Поточний контроль включає оцінювання початкового рівня знань (усне або письмове експрес-опитування, тестовий контроль з використанням тестових завдань), оцінювання основного етапу практичного заняття (контроль професійних умінь під час вирішення типових ситуаційних задач), оцінювання кінцевого рівня знань (вирішення ситуаційних задач III рівня). Рекомендовані до застосування такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестовий контроль, розв'язування ситуаційних задач, контроль практичних навичок, усна співбесіда з викладачем та завідувачем кафедри.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом. Оцінка за заняття визначається як середня за поточний тестовий контроль, співбесіду на занятті, виконану самостійну роботу.

Оцінювання здійснюється відповідно до знань, умінь та навичок студента, які він демонструє на занятті та які він здобуває згідно з робочою програмою.

"5" – за повну та точну відповідь, яка демонструє глибинне розуміння програмного матеріалу, вичерпне, послідовне, грамотне та логічне його викладення; у своїй відповіді студент тісно пов'язує теорію з практикою, добре знайомий з літературою та методами розрахунку статистичних показників, пов'язує теоретичні аспекти предмету з завданнями практичної охорони здоров'я.

"4" – за повну, але не зовсім точну відповідь, яка демонструє розуміння програмного матеріалу; правильне застосування теоретичних положень при вирішенні практичних питань і завдань, володіння необхідними навичками, уміння вирішувати легкі та середньої складності ситуаційні завдання, володіє методами розрахунку статистичних показників.

"3" – за відповідь, що містить деякі помилки в усіх формах роботи, знання основного матеріалу, але без засвоєння окремих аспектів, недостатньо правильне формулювання, порушення послідовності у викладенні програмного матеріалу. Студент може вирішувати лише найбільш легкі завдання, недостатньо орієнтується у питаннях методології.

"2" – за відповідь, що містить багато помилок та не демонструє оволодіння студентом програмного матеріалу.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку

після завершення вивчення дисципліни і передбачає перевірку: рівня практичної підготовки студента (виконання практичних навичок біля ліжка хворого) та рівня теоретичних знань і вмінь їх використовувати в конкретних ситуаціях (вирішення тестових та ситуаційних завдань).

До складання диференційованого заліку допускаються студенти, у яких відсутня академічна заборгованість (пропуски лекцій, практичних занять, незадовільні оцінки, не пройдений онлайн курс із СРС). Студенту, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну. Для студентів, які пропустили навчальні заняття без поважних причин, рішення про їх відпрацювання приймається індивідуально деканом факультету.

Студентам, які активно працювали при виконанні практичних робіт, мали високу успішність протягом семестру та впевнено оволоділи практичними навичками залік виставляється автоматично без додаткового опитування.

Успішність студентів при складанні диференційованого заліку оцінюється за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та конвертується автоматично в електронному журналі в бали ЄКТС.

Оцінка за модуль визначається як сума балів поточної навчальної діяльності (60%) та оцінки за диференційований залік (40%). **Максимальна кількість балів**, яку студент може набрати при вивченні модулю, **становить 200**, в тому числі **за поточну навчальну діяльність - 120 балів**.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі теми модулю з дисципліни та складається з середньої арифметичної кількості балів за модуль.

9. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.